

WIST U DAT

de *Hardy Tree* op het Old St. Pancras Churchyard in Londen is 'overleden'?

De *Hardy Tree*, de door oude grafstenen omringde boom op het Old St. Pancras Churchyard in Londen, is omgevallen en 'overleden'. Dat gebeurde al op 27 december 2022.

De *Hardy Tree* heeft zijn naam te danken aan de latere romanschrijver en dichter Thomas Hardy (1840-1928), die in de jaren 1860 tientallen grafstenen rond de voet van de es stapelde.

Toen de Midland Railway Company in de jaren 1860 begon met de bouw van een nieuwe treinstation, het huidige St. Pancras International Station, liep de lijn door het kerkhof van St. Pancras. Talloze graven moesten worden opgegraven en verplaatst. De jonge Thomas Hardy kreeg toen als assistent-architect de opdracht een deel

van het kerkhof te ruimen. De stoffelijke resten liet hij elders herbegraven, de rijen grafstenen stapelde hij op rond de es.

In de vroege ochtend van 27 december 2022 viel de boom om, vooral vanwege 'vermoeidheid', schimmel en harde wind.

Toen onze dochter onlangs naar Londen ging met de Eurostar en op St. Pancras Station zou uitstappen, vroeg ik haar een foto van de *Hardy Tree* te nemen. Helaas, de boom was er niet meer. Gezien de situatie ter plaatste is er na de val van de boom geen actie ondernomen om het mooie plaatje te redden, maar is het terrein rond de voormalige boom totaal verwilderd en zijn ook de grafstenen overwoekerd.

Hardy Tree (aquarel Carry Coppée 2007)

huidige situatie (foto Eva 11-2024)

Dat de Old St. Pancras Churchyard bewaard is gebleven is te danken aan de *Disused Burial Grounds Act* van 1884, die het ruimen en bouwen op gesloten begraafplaatsen verbodt. In 1852 was met de *Burial Act* een definitief einde gekomen aan het begraven in steden. In eerste instantie verslonsden de gesloten begraafplaatsen of werden verkocht voor bouwgrond, maar met de *Act* van 1884 en de stichting van de *Metropolitan Public Gardens Association* kwam daar een eind aan en werd ongebruikte begraafgrond omgevormd in *resting places, gardens and play-*

grounds. De *headstones* werden soms verplaatst naar de rand, oude paden werden geasfalteerd en voorzien van zitbankjes. Vandaag de dag zijn er nog 73 begraafplaatssteden in de City en Central Londen, die kunnen worden bezocht.

Op de Old St. Pancras Churchyard staan nog diverse grafmonumenten, o.a. het mausoleum van architect Sir John Soane (1753-1837), door hemzelf ontworpen voor zijn vrouw en zichzelf. Een opvallend monument en de grootste op de begraafplaats is dat van Barones Angela Burdett Coutts (1814-1906). (foto's Eva)

mausoleum Sir John Soane

Old St. Pancras Church(yard)

voormalige Hardy Tree